

Doniyor Kitobi — Ikkinchi Bo‘lim

Majusiylik

Jeff Pippenger

2023-11-23

Men Levilar yigirma oltinchi bobidagi “yetti vaqt”ning Doniyor kitobida “ko‘z o‘ngida yashiringan” holda mavjud ekanini ko‘rsatishni, shu bilan birga, Doniyor kitobida qoqilinadigan “tosh”ni taqdim etishda Xudo foydalangan insoniy vositalar orqali uning qanday yashirilganini ham aniqlab berishni maqsad qilganman. Ushbu taqdimotning nuriga ergashish “vijdonlilik”ni talab qiladi. Men nazarda tutayotgan vijdonlilik ta’rifi kishining amallari, qadriyatlari, usullari va tamoyillaridagi izchillik sifatida belgilanadi. Bu bizdan Xudoning Kalomida ochib berilgan narsaga, hatto u Xudoning Kalomiga zid bo‘lgan insoniy g‘oyalarga mos kelmagan taqdirda ham, sodiq qolishimizni talab etadi.

“Har bir talaba qat’iy halollikni aziz tutmog‘i lozim. Har bir ong Xudoning vahiy qilingan kalomiga ehtiromli diqqat bilan yuzlanmog‘i kerak. Xudoga shu tariqa itoat etadiganlarga nur va inoyat beriladi. Ular Uning qonunidan ajib narsalarni ko‘radilar. Pentikost kunidan beri e’tiborsiz qolib, ko‘zga tashlanmay yotgan ulug‘ haqiqatlar Xudoning kalomidan o‘zining asl pokligida porlab chiqishi kerak. Xudoni chin dildan sevadiganlarga Muqaddas Ruh ongdan xiralashib ketgan haqiqatlarni ochib beradi, shuningdek butunlay yangi haqiqatlarni ham ochib beradi. Xudoning O‘g‘lining tanasini yeb, qonini ichadiganlar Doniyor va Vahiy kitoblaridan Muqaddas Ruh ilhomlantirgan haqiqatni olib chiqadilar. Ular boshlab yuboradigan kuchlar to‘xtatib bo‘lmaydi. Insonlar ongidan yashirilgan sirlarni e’lon qilish uchun bolalarning lablari ochiladi. Rabbiiy bu dunyoning nodon narsalarini donolarni sharmanda qilish uchun, va bu dunyoning zaif narsalarini qudratlilarni sharmanda qilish uchun tanlagan.” The Fundamentals of Christian Education, 474.

Doniyor kitobida uchraydigan insoniy xato hamda Xudoning Kalomiga rioya qilishga bo‘lgan istaksizlikning sodda bir misolini Doniyor kitobining sakkizinchi bobida “kundalik” deb tarjima qilingan so‘zda topish mumkin. Halollik shuni talab qiladiki, agar Ellen Uayt o‘sha so‘z haqida, u qilgani kabi, izoh bergan bo‘lsa, unda Bashorat Ruhini qo‘llab-quvvatlashni e’tirof etuvchi Yettinchi kun adventistlari sifatida, biz o‘sha so‘z haqidagi tushunchamizni yo‘naltirish uchun uning izohidan avtomatik ravishda foydalanishimiz lozim bo‘lardi.

“Shunda men ‘Kundalik’ga oid masalada, ‘qurbonlik’ so‘zi insoniy donishmandlik bilan qo‘shib qo‘yilganini va matnga tegishli emasligini ko‘rdim; hamda Rabbiiy hukm soati haqidagi faryodni e’lon qilganlarga bu boradagi to‘g‘ri qarashni berganini ko‘rdim. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo‘lgan paytda, deyarli hamma ‘Kundalik’ haqidagi to‘g‘ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844 yildan beri, bu sarosimada, boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning ortidan zulmat hamda sarosima keldi.” Review and Herald, 1850-yil 1-noyabr.

Biz bu ikki jumla ustida juda ko‘p vaqt sarflashimiz mumkin edi, chunki ular oxir-oqibat Early Writings kitobiga joylashtirilganida, inson muharrirlari bayon etilgan narsaga yanglish bir ta’rif kiritganlar, ammo bu boshqa masaladir. Bizning maqsadimiz uchun esa biz shunchaki aloqador bo‘lgan ikki nuqtani ko‘rsatib o‘tmoqchimiz. Birinchi nuqta shuki, Opa-singil Uayt shunday deydi: “the word ‘sacrifice’ was supplied by man’s wisdom, and does not belong to the text.”

Shunda men bir muqaddas zotning so‘zlayotganini eshitdim, va boshqa bir muqaddas zot so‘zlayotgan o‘sha muayyan muqaddas zotga dedi: Kundalik qurbonlik va vayron qiluvchi gunoh haqida bo‘lgan vahiy qachongacha davom etadi, toki muqaddas maskan ham, lashkar ham oyoq osti qilinishi uchun topshirilsin? Daniel 8:13.

Oldingi oyat o‘n to‘rtinchi oyatning javobini yuzaga keltiradigan savoldir, va o‘sha javob Adventizmning markaziy ustuni hamda poydevorini ifodalaydi. Va Adventizmning markaziy ustuni sifatida ifodalangan o‘sha buyuk nurni yuzaga keltirgan ayni savolning o‘zida, insoniy donolik oyat tarjimasiga qo‘shimcha bir so‘zni kiritish orqali xatoga yo‘l qo‘yganligi bizga ma’lum qilinadi.

1611 yilgi KJV Muqaddas Kitobi tarjimasida tom ma’noda yuzlab qo‘shimcha so‘zlar bor, biroq Xudo o‘sha yuzlab qo‘shimcha so‘zlarning birortasini xato deb belgilagan holat faqat bittadir. Va ayonki, bu Xudoning Kalomini vujudga keltirgan insoniylik va ilohiylik birikmasining insoniy tomoni sabab yuzaga kelgan xato edi. Bundan ham muhimrog‘i shundaki, agar qo‘shilgan “qurbonlik” so‘zi oyatning noto‘g‘ri tushunilishiga sabab bo‘lmaganida, u haqda ilhomlangan sharhga hech qanday ehtiyoj bo‘lmas edi. Ayonki, aynan shunday bo‘lgan, chunki ilhomlangan sharh nafaqat bu so‘z u yerda bo‘lmasligi kerakligini ko‘rsatadi, balki “hukm soati xabarini berganlarga” “kundalik” masalasida Rabbiiy tomonidan “to‘g‘ri tushuncha” berilganini ham bildiradi. Halollik shu ikki jumlani ular qanday yozilgan bo‘lsa, xuddi shunday qabul qilishimizni talab etadi.

Hukm soati haqidagi nidoni e’lon qilganlar “kundalik”ni, u joylashgan kontekstga qarab, butparastlikni yoki butparast Rimni ifodalovchi timsol sifatida aniqladilar. “Kundalik” deb tarjima qilingan so‘z Doniyor kitobida besh marta uchraydi. Bu beshala holatning barchasida u ot sifatida qo‘llangan. Mazkur so‘z Xudoning Kalomida yuz to‘rt marta uchraydi va ularning to‘qson to‘qqiztasida sifat sifatida ishlatilgan, ammo aynan Doniyor kitobining o‘zidagina u ot sifatida qo‘llanadi. King James Muqaddas Kitobini tarjima qilgan kishilar bu so‘zni to‘qson to‘qqiz marta sifat deb ko‘rgan edilar; shu bois Doniyor kitobiga kelganda, u boshqa barcha o‘rinlardagi kabi sifat bo‘lib chiqishi uchun uni sifatga aylantirishga urindilar. Buni amalga oshirish uchun ular “qurbonlik” so‘zini qo‘shdilar. Ammo Xudo, Ellen White orqali, “qurbonlik” so‘zi olib tashlanishi kerakligini aytdi, bu esa “kundalik”ni ot sifatida tushunish lozimligini anglatadi.

Adventizm ichida ushbu so‘z borasida Xudoning maslahatiga qarshi turganlar bu so‘zni Masihning samoviy muqaddas maskandagi xizmatining ramzi sifatida ta’riflaydilar, ammo hukm soati haqidagi nidoni berganlar uni to‘g‘ri ravishda butparastlik deb ta’riflagan edilar. Bugungi Adventizm Masihni ifodalash uchun shaytoniy kuchning bir ramzidan foydalanmoqda!

“Insoniy mantiqning xatoligi orqali “kundalik” deb tarjima qilingan soʻzning haqiqiy maʼnosi Adventizmdan yashirib qoʻyildi. Oʻzlarining bashoratga oid tadqiqotlarini Shabbat maktabi chorakliklarida yillar davomida tasodifiy tarzda uchrab turadigan mavzular asosida quradigan adventistlar, oʻsha chorakliklar orqali ularga tutqaziladigan aldovni erinchoqlik bilan qabul qiladilar; bu esa, oʻzlari ham Sister Whiteʼning ushbu mavzu boʻyicha izohlaridan keladigan har qanday fikrni qabul qilish uchun zarur boʻlgan vijdoniy poklikka ega boʻlmagan pastorlar tomonidan tasdiqlanadi.

“Doimiy” haqidagi bahs tarixidagi burilish nuqtasi taxminan 1911-yillarga toʻgʻri keldi; oʻsha paytda Opa Uayt toʻgʻridan-toʻgʻri shuni aytdiki, “doimiy”ni butparastlik deb tushungan kashshoflar qarashini rad etgan va “doimiy” Masihning maʼbaddagi xizmatini ifodalaydi, deb taʼlim berayotganlar oʻz tushunchalarini “osmondan quvilgan farishtalar”dan olgan edilar (20 MR 17).

“Doimiy” haqidagi haqiqat Oq opa tomonidan ravshan tarzda aniqlab berilgan boʻlib, u “muqaddas farishtalar” Uilyam Millerning ongini boshqarganini va “osmondan quvilgan farishtalar” “doimiy” Masihning samoviy muqaddasxona xizmati ekanini oʻrgatuvchilarning ongini boshqarishini taʼlim beradi. Hukm soati haqidagi hayqiriqni berganlar tomonidan taqdim etilgan “doimiy” haqidagi haqiqat Uilyam Miller tomonidan kashf etilgan.

“Men oʻqishni davom ettirdim va u [kundalik] uchragan boshqa hech bir holatni topa olmadim, faqat Doniyor kitobida. Shundan soʻng men [simfoniya yordamida] u bilan bogʻliq turgan quyidagi soʻzlarni oldim: «olib tashlamoq»; u kundalikni olib tashlaydi; «kundalik olib tashlanadigan vaqtdan boshlab», va hokazo. Oʻqishni davom ettirdim va matn yuzasidan hech qanday nur topa olmasam kerak, deb oʻyladim; nihoyat, 2 Salonikaliklarga ii, 7, 8 ga keldim. «Chunki qonunsizlik siri allaqachon amalda; faqat hozir toʻsqinlik qilayotgan zot yoʻldan olinmaguncha toʻsqinlik qiladi, shundan keyin esa oʻsha yovuz oshkor boʻladi», va hokazo. Va men oʻsha matnga kelganimda, ey, haqiqat naqadar ravshan va ulugʻvor koʻrindi! Ana u! Mana shu kundalikdir! Xoʻsh, endi Pavlus «hozir toʻsqinlik qilayotgan zot» yoki toʻsib turgan deganda nimani nazarda tutadi? «Gunoh odami» va «yovuz» deganda Papachilik nazarda tutiladi. Xoʻsh, Papachilikning oshkor boʻlishiga nima toʻsqinlik qiladi? Albatta, butparastlik; unday boʻlsa, «kundalik» butparastlikni anglatishi kerak.” Second Advent Manual, 66.

Millarning “doimiy” butparastlikni ifodalaydi, degan kashfiyoti haqidagi chinakam hushyor torttiradigan jihat — u bu haqiqatni qayerdan topganidir. U bu haqiqatni havoriy Pavlusning yozuvlaridagi shunday parchada topdiki, unda Pavlus nafaqat “doimiy”ni butparastlik deb taʼriflaydi, balki aynan oʻsha parcha haqiqat muhabbatini qabul qilmaganlar kuchli aldovga duchor boʻlishini ham koʻrsatadi. “Doimiy”ni Masihning muqaddas maskandagi xizmati ramzi sifatida qabul qilish — osmondan quvilgan farishtalardan kelib chiqqan bu taʼrif — Adventizm ichidagi, haqiqat kalomini toʻgʻri taqsim etish uchun zarur boʻlgan vijdoniy butunlikka ega boʻlmaganlarning ramzidir; shu bois ular allaqachon kuchli aldovni qabul qilishga mahkum etilganlar.

Biz aniqlashga intilayotgan masaladan chetga ogʻishni istamayman. Oʻsha masala shundan iboratki, “kundalik” joylashgan ayni vahiya koʻrsatilgan “yetti vaqt” inson qoʻllari tomonidan

yashirilgan, biroq u hanuz ko‘z o‘ngida turibdi. Bu shunchaki, uzoq asrlar avval yuz bergan bir insoniy tarjima xatosi, keyinchalik osmondan quvilgan farishtalar tomonidan inson onglarida boshqarib yo‘naltirilgani holda, bugun dunyoning oxiridagi yakuniy inqirozdan sal avvalgi mana shu hal qiluvchi paytda, aslida ko‘z o‘ngida turgan haqiqatga nisbatan onglarni ko‘r qilish uchun qanday ishlatilayotganining oson bir misoli edi.

1910 yil davrida “doimiy”ga oid isyon endigina boshlanayotgan edi; W. W. Prescott va A. G. Daniells “doimiy” haqidagi asosiy tushunchani rad etishdan iborat shaytoniy ishning boshida turar edilar. Quyidagi maqola aynan o‘sha davrdagi maktub bo‘lib, unda Sister White Daniel kitobidagi “doimiy” Masihning muqaddas maskandagi xizmatini anglatadi, degan shaytoniy qarashga murojaat qiladi. O‘sha paytda bu ikki kishi eski pioner kitoblariga kirib, pionerlarning tushunchasini o‘zlarining yangi shaytoniy ta‘rifiga o‘zgartirish g‘oyasini ilgari surayotgan edilar. Umid qilamanki, biz ushbu maqolani o‘qir ekanmiz, halollikni namoyon eta olamiz.

“Biz tajribamizning shu bosqichida, konferensiyamizning muhim yig‘ilishida ko‘rib chiqishimiz uchun [bizga] berilgan maxsus nurdan ongimiz chalg‘itilishiga yo‘l qo‘ymasligimiz kerak. Va u yerda aqli ustida dushman ish olib borayotgan Birodar Daniells bor edi; sizning aqlingiz va Oqsoqol Prescottning aqli ham osmondan quvilgan farishtalar tomonidan ta‘sir ostiga olinayotgan edi. Shaytonning ishi shundan iborat ediki, sizning ongingizni chalg‘itib, Rabbiiy sizga kiritishni ilhomlantirmagan nuqta-yu vergullar olib kirilsin. Ular muhim emas edi. Ammo bu haqiqat ishiga katta ta‘sir ko‘rsatardi. Agar sizning ongingiz nuqta-yu vergullarga chalg‘itiladigan bo‘lsa, bu Shayton o‘ylab topgan ishdir. Siz, yozilgan kitoblardagi kichik narsalarni tuzatish bilan, go‘yo katta bir ish qilayotgan bo‘lamiz, deb o‘ylaysiz. Ammo menga: Sukut — fasohatdir, deb topshirilgan.”

«Men shuni aytishim kerak: ayb qidirishni bas qiling. Agar iblisning bu maqsadi amalga oshirilishi mumkin bo‘lganida, unda sizga [shunday] ko‘rinadiki, [go‘yo] sizning ishingiz o‘z niyati jihatidan nihoyatda ajoyib deb hisoblangan bo‘lur edi. Dushmanning rejasi, barcha toifadagi ong egalari bir fikrga kelmagan, go‘yoki e‘tirozga loyiq bo‘lgan barcha xususiyatlarni bir joyga jamlash edi.»

“Xo‘sh, unda nima bo‘ladi? Iblisga ma‘qul bo‘lgan ishning aynan o‘zi yuz beradi. Bizning e‘tiqodimizning emas, balki ularga aynan mos keladigan narsaning bir tasviri tashqaridagilarga taqdim etilar edi; bu esa xarakterdagi shunday xislatlarni rivojlantirardiki, natijada katta chalkashlik yuzaga kelar va xalqqa ulug‘ xabarni g‘ayrat bilan yetkazish uchun ishlatilishi lozim bo‘lgan oltin lahzalarni band etib qo‘yar edi. Biz ishlab chiqqan har qanday mavzu bo‘yicha taqdimotlarning barchasi ham o‘zaro uyg‘unlasha olmas edi, va buning natijasi imonlilaru imonsizlarning ongini chalg‘itish bo‘lar edi. Mana, Shayton yuz berishini rejalashtirgan narsa aynan shu edi — kelishmovchilik sifatida bo‘rttirib ko‘rsatish mumkin bo‘lgan har qanday narsa.”

“Hizqiyol kitobining 28-bobini o‘qing. Endi, bu g‘aroyib ruhlar namoyon bo‘lishi mumkin bo‘lgan buyuk bir ishdir. Ammo halok bo‘layotgan jonlarni qutqarish uchun Rabbimiz bajarilishi lozim bo‘lgan bir ishga ega; va Shayton niqoblanib kirib, saflarimiz orasiga sarosima keltirib chiqarishi mumkin bo‘lgan o‘rinlarni u mukammal darajada to‘ldiradi, va

o'sha barcha kichik tafovutlar kattalashib, ko'zga yaqqol tashlanadigan bo'lib qoladi."

"Va menga boshidanoq ko'rsatildiki, Rabbiiy bu ishning yukini na Elder Daniellsga va na Elder Prescottga yuklamagan. Shaytonning hiylalari kiritilsinmi, bu "Daily" shu qadar katta masalami, uni aql-zakovatlarni chalg'itish va ayni shu muhim davrda ishning olg'a siljishini to'sish uchun kiritish kerakmi? Nima bo'lishidan qat'i nazar, unday bo'lmasligi kerak. Bu mavzu kiritilmasligi lozim, chunki olib kiriladigan ruh man etuvchi bo'lar edi, va Lyutsifer har bir harakatni kuzatib turibdi. Shaytoniy vositalar o'z ishini boshlagan bo'lar edi va safimizga sarosima kiritilgan bo'lar edi. Sizning sinov masalasi bo'lmagan fikr ixtilofini qidirib topishga hech qanday chaqiruvingiz yo'q; ammo sukutingizning o'zi fasohatdir. Bu masala menga to'la ravshan holda ayon. Agar iblis bu mavzular yuzasidan, o'zi niyat qilganidek, o'z xalqimizdan birortasini chalg'itishga muvaffaq bo'lsa, Shaytonning ishi g'alaba qozongan bo'lur edi. Endi esa, kechiktirmasdan ish qo'lga olinishi kerak va hech qanday [fikr] ixtilofi ifoda etilmasligi lozim."

"Shayton oramizdan chiqib ketgan o'sha kishilarni yovuz farishtalar bilan birlashishga va ahamiyatsiz masalalar tufayli ishimizga to'sqinlik qilishga ruhlantirar edi; dushman lagerida qanday shodlik bo'lar edi. Yelkama-yelka turing, yelkama-yelka turing. Har bir ixtilof ko'mib tashlansin. Hozirgi vazifamiz — bu ixtiloflarni yo'ldan olib tashlash va hammaning uyg'un bo'lishi uchun barcha jismoniy kuchimizni va miyamiz hamda asab quvvatimizni safarbar etishdir. Agar Shaytonga o'zining ulkan, muqaddaslanmagan donoligi bilan loaqal ozgina imkon berilsa, [u shodlanar edi]."

"Endi, siz qanday ish tutayotganingizni ko'rganimda, agar oldinga yurib, bizni tark etgan taraflarga safimizga chalkashlik kiritish uchun arziyas bo'lsa-da imkon bersangiz, butun vaziyatni va uning oqibatlarini aqlim bilan to'la angladim. Sizdagi donolik yetishmasligi aynan Shayton istagan narsa bo'lar edi. Sizning baland ovozli e'loningiz Muqaddas Ruh ilhomi ostida emas edi. Menga sizga shuni aytish buyurildi: Xudo tomonidan boshqarilgan kishilarning yozuvlaridan nuqson qidirishingiz Xudodan ilhomlangan emas. Va agar oqsoqol Daniells xalqqa beradigan donolik mana shu bo'lsa, unga aslo rasmiy lavozim bermang, chunki u sababdan oqibatga qarab mulohaza yurita olmaydi. Bu mavzudagi sukutingiz sizning donolingizdir. Endi, tirik bo'lmagan kishilarning nashrlaridan nuqson qidirishga o'xshash har qanday ish Xudo sizlardan birortangizga ham topshirgan ish emas. Chunki agar bu kishilar — oqsoqollar Daniells va Prescott — shaharlarda ishlashda berilgan ko'rsatmalarga amal qilganlarida edi, haqiqatga ishongan va imonga kelgan, qobiliyatli ko'pdan-ko'p kishilar bo'lar edi; [hozir] esa ular shunday mavqelardaki, endi ularga hech qachon yetib borilmaydi."

"Butun dunyo bitta buyuk oila deb qaralishi kerak. Va sizda undan olib foydalanish uchun shunday bilim bulog'i bor ekan, nega siz dunyoni Rabbimiz Iso Masih tomonidan berilgan guvohliklar bilan yillar davomida halok bo'lishiga yo'l qo'ydingiz? Haqiqiy din bizga har bir erkak va ayolni biz yaxshilik qila oladigan shaxs deb qarashni o'rgatadi."

"Bu ko'p yillardan beri bosmada mavjud: Elder Andrewsga berilgan 'Muvozanatli aql' haqidagi guvohlik. Aqlni shunday tarbiyalash mumkinki, u qachon gapirishni va qaysi yuklarni o'z zimmasiga olib ko'tarishni biladigan qudratga aylansin, chunki Masih sizning Ustozingizdir. Va men sizning donolingizni yuksaltirib, fikrlar ixtilofini kiritadigan yo'lni

tutayotganingizni [ko‘rganimda] siz uchun nihoyatda qo‘rqdim. Rabbiy, buni qilish ular uchun donolik bo‘lgan paytda sukut saqlay oladigan dono odamlarni chaqiradi. Agar siz barkamol inson bo‘lishni istasangiz, Iso Masih orqali muqaddaslanishga muhtoj. Endi esa ayni damda boshlangan bir ish bor, va donolik har bir xizmatkorda, har bir konferensiya prezidenti [da] namoyon bo‘lsin. Ammo mana, bir necha yillar oldin siz qo‘l urishingiz kerak bo‘lgan, aynan shu ish uchun ovozingizni ko‘tarishingiz zarur bo‘lgan bir ish bor edi. Masih O‘z xalqining barchasiga nima qilishlari va nimalarni qilmasliklari kerakligi haqida maxsus ko‘rsatmalar bergan. Va Rabbimizning solihligini amalga oshirish uchun bizga ozgina vaqt qoldi. Siz Rabbiyning yo‘lini tushuna olasiz. Men sizning prezident etib tayinlanganingizdan keyin ishlarni o‘z rejangiz bo‘yicha yuritish niyatingizni ko‘rdim. Siz Xudo bajarishingiz uchun qo‘llaringizga topshirmagan ishni, go‘yo ajoyib ishlarni amalga oshiraman, deb o‘ylagansiz. Endi esa sizning ishingiz ezish emas, balki agar Rabbiy sizni xizmat uchun maqbul topgan bo‘lsa, mumkin bo‘lgan har bir zaruratni yengillashtirishdir. Ammo siz juda erta shuni ko‘rsatdingizki, donolik va muqaddaslangan hukm siz orqali namoyon bo‘lmagan. Siz Rabbiy nur bermagunicha qabul qilinmaydigan masalalarni keskin tarzda ilgari surdingiz.”

“Menga shuni ko‘rsatdilarki, sizni konferensiya prezidenti etib yana bir yilga saylash kabi bunday shoshma-shosharlik bilan qilingan harakatlar qilinmasligi kerak edi. Ammo bu masala ibodatda Rabbiy huzuriga keltirilmagunicha, Rabbiy bundan buyon bunday shoshqaloq qarorlarni taqiqlaydi; va sizga konferensiya prezidentining zimmasiga tushadigan Rabbiy ishining o‘ta tantanavor mas‘uliyat ekani haqidagi xabar yetib kelgan ekan, sizning “Daily” mavzusi yuzasidan qilganingizdek loyullab chiqishga va ta’siringiz bu masalani hal qiladi, deb o‘ylashga hech qanday axloqiy haqqingiz yo‘q edi. U yerda og‘ir mas‘uliyatlarni ko‘tarib kelgan oqsoqol Haskell bor edi, oqsoqol Irwin bor, va men tilga olishim mumkin bo‘lgan yana bir necha kishilar ham bor, ularning zimmasida ham og‘ir mas‘uliyatlar bor.”

“Qani sizning yoshi ulug‘ kishilarga bo‘lgan hurmatingiz? Masalani taroziga solish uchun barcha mas‘ul kishilarni jalb etmasdan turib, siz qanday vakolatni amalga oshira olardingiz? Ammo endi bu masalani tekshirib chiqaylik. Endi biz e’tibordan chetda qolgan ish qarshisida, ishni yana bir yil davom ettirish uchun sizning g‘ayratingizni namoyon etish Rabbiyning hukmimi-yo‘qmi, shuni qaytadan ko‘rib chiqmog‘imiz kerak. Agar siz bilan birlashadigan yordam bilan ishni yana bir yil davom ettirsangiz, sizda ham, oqsoqol Prescottda ham o‘zgarish yuz berishi lozim. Va o‘z qalblaringizni Xudo oldida kamtar qiling. Rabbiy sizlarda boshqa bir tajribaning namoyon bo‘lishini ko‘rishni kerak, chunki agar qaysidir paytda kishilar qayta imonga kelishga muhtoj bo‘lgan bo‘lsa, ayni hozir bu oqsoqol Daniells va oqsoqol Prescottdir.”

“Donolik egalari bo‘lgan va Xudoning inoyati faoliyati orqali qayta imonga kelganlikning dalilini ko‘rsatadigan yetti kishi tanlanmog‘i lozim. Zero, sababdan oqibatni chiqarib xulosa qila olmaydigan darajada ko‘r bo‘lib qolgan, ish mas‘uliyatlarini ko‘tarib kelgan kishilarni va konferensiyalar prezidentlarini mensimaydigan, ikki yildan ortiq vaqt davomida ishni olib borgan kishilarni e’tiborsiz qoldiradigan va shunday shoshqaloq oqibat yuz berishiga yo‘l qo‘yadiganki, odamlar yillar davomida o‘z oldilarida tutilgan ayni ishni — shaharlarda ishlashni — e’tiborsiz qoldiradilar, keksa kishilarning maslahatiga esa umuman, yoki juda oz, e’tibor beradilar, balki xalqqa o‘zlari xohlagan narsalarni e’lon qiladilar; bularning o‘ziyoq

bunday ulug‘ va ajoyib ishni ishonib topshirish mumkin bo‘lmagan kishilar ekanliklariga o‘z guvohligini beradi.

“Masih o‘lik emas. U O‘z ishinig bu g‘alati yo‘l bilan olib borilishiga hech qachon yo‘l qo‘ymaydi. Kitoblarga tegmanglar. Agar biror o‘zgarish zarur bo‘lsa, Xudo o‘sha o‘zgarishda uyg‘unlikni saqlaydi; biroq xabar ulkan mas‘uliyatlar yuklatilgan insonlarga ishonib topshirilganida, [Xudo] muhabbat orqali amal qiladigan va jonni poklaydigan sadoqatni talab qiladi. Daniells va Prescott oqsoqollari ikkalasi ham qayta tavbaga muhtoj. G‘alati bir ish kirib kelgan, va u Masihning dunyomizga bajarish uchun kelgan ishiga uyg‘un emas; va chinakam tavba qilganlarning hammasi Masihning ishlarini qiladilar.”

“Barchamiz Otani ulug‘laydigan ishni ado etishimiz kerak. Biz inqirozli pallaga yetib keldik — yo shu tayyorgarlik davrining o‘zidayoq Iso Masihning fe‘l-atvoriga moslashamiz, yo bunga urinmaymiz. Oqsoqol Daniells, siz xuddi shunga o‘xshash sharoitlarda qilganingizdek ovozingizni baland ko‘tarishga o‘zingizni erkin deb bilmasligingiz kerak. Va shuni anglangki, konferensiya prezidenti hukmdor emas. U Xudo ma‘qullagan, prezidentlik mavqeini egallagan dono kishilar bilan hamkorlikda ishlaydi. U Xudo qabul etgan qalamlardan chiqqan bosma kitoblardagi yozuvlarga aralashishga haqli emas. Agar ular hukmronlik qiluvchi, boshqalarni bosib turuvchi qudratdan kamroq namoyon etmasalar, endi hukm surishga yo‘l qo‘yilmaydi. Inqiroz keldi, chunki Xudoning sha‘ni tahqirlanadi.”

“Rabbimiz ishlov berilmagan shaharlarga qanday qaraydi? Masih osmonda. Endi Unga doir e‘tirof shunday bo‘lishi kerak: ‘Shohona hukmronlik yo‘q. Va endi bu dunyoning inqiroz onidir. Endi Men najot berishga ham, halok qilishga ham Qudratman. Endi barchaning taqdiri Mening qo‘limda bo‘lgan vaqtdir. Men dunyoni qutqarish uchun O‘z hayotimni berdim. Va “Men, agar ko‘tarilsam,” Men ato etajak najotkor inoyat shuni isbotlaydiki, ilohiy o‘xshashlikka muvofiq shakllantiriladigan va Men bilan bir bo‘ladiganlarning hammasi Men qutqaruvchi inoyat qudratim bilan qanday ishlasam, shunday ishlaydilar.’ Kim xohlasa, [u] Rabbiiy bergan maslahat ostida mas‘ul lavozimlarda bo‘lganlarida ularga berilgan ishni bajarish uchun o‘z birodarlari bilan birlashsin va dunyoni shunchalik sevganki, dunyoning qutqarilishi uchun O‘z hayotini to‘la qurbonlik qilib bergan Zot bilan to‘liq uyg‘unlikda ishlashga eng jiddiy tarzda intilsin. Men xizmatkorlarimizga shuni aytaman: shaharlardagi ishimizga kirishganlarida Kalom xizmatiga xotirjam, muqaddas bir vazminlik hamroh bo‘lsin. Agar biz... [Ushbu sahifaning pastki uchdan bir qismi bo‘sh qoldirilgan.]

«Men kundaligimdan ko‘chiraman. Iso Masihdagi haqiqat — uni ayting, u haqda ibodat qiling, uning har bir so‘ziga o‘zining soddaligida ishonig. Agar xatolar imondan chetga chiqib, aldovchi ruhlarga quloq solgan, yaqindagina e‘tiqodda biz bilan birga bo‘lgan odamlar oldiga olib chiqilsa, bundan siz nima foyda ko‘rasiz? Siz shayton tomonida turasizmi? E‘tiboringizni hali ishlanmagan dalalarga qarating. Oldimizda butun dunyo bo‘ylab bajariladigan ish turibdi. Menga John Kellogg haqida tasvirlar berildi.»

“Juda jozibali bir shaxs o‘zi taqdim etayotgan aldamchi dalillarning g‘oyalarini, ya‘ni Muqaddas Kitobning asl haqiqatidan farq qiladigan qarashlarni ifoda etayotgan edi. Va qandaydir yangi narsaga ochlik va chanqoqlik bilan intilayotganlar shunday [shu qadar aldamchi] g‘oyalarni ilgari surayotgan edilarki, oqibatda oqsoqol Prescott katta xavf ostida

qoldi. Oqsoqol Daniells esa, agar bu qarashlar hamma joyda aytilsa, bu xuddi yangi bir dunyo bo'ladigandek, degan aldovga o'ralib qolish [xavfi] ostida edi.”

“Ha, shunday bo'lar edi, biroq ularning ong-u xayoli shu tariqa band bo'lib turgan bir paytda menga shunday ko'rsatildiki, Birodar Daniells va Birodar Prescott o'z tajribalariga ma'naviy[istik] tusdagi qarashlarni to'qib kiritar edilar va xalqimizni, agar iloji bo'lsa, hatto tanlanganlarning o'zini ham aldaydigan go'zal fikrlar sari tortar edilar. Men qalamim bilan shuni qayd etishim kerakki, bu birodarlar haqiqatni noaniqlik ostiga qo'yadigan o'zlarining aldamchi g'oyalaridagi nuqsonlarni ko'rar edilar; va [baribir] ular [go'yo] buyuk ruhiy farosatga ega bo'lgandek maydonga chiqardilar. Endi men ularga shuni aytishim kerakki, menga bu masala ko'rsatilganida, Oqsoqol Daniells ‘Doimiy’ haqidagi o'z g'oyalarini ilgari surib, ovozini karnaydek ko'targan paytda, keyingi oqibatlar ham menga namoyon etildi. Xalqimiz gangib bormoqda edi. Men natijani ko'rdim, va keyin menga shunday ogohlantirishlar berildiki, agar Oqsoqol Daniells oqibatini e'tiborga olmay shu tarzda taassurot ostida qolsa va o'zini Xudoning ilhomi ostida deb ishontirishiga yo'l qo'ysa, safimiz orasida hamma yerda shubhakorlik urug'i sepilar edi, va biz Shayton o'z xabarlarini olib kiradigan holatga tushib qolar edik. Qat'iy imonsizlik va shubhakorlik inson onglariga sepilar edi, va haqiqat o'rnini g'alati yovuzlik hosillari egallab olar edi.—Ms 67, 1910, 1–8. Manuscript Release, volume 20, 17–22.”

Hukm soati haqidagi qichqiriqni e'lon qilganlarga Doniyor kitobidagi “kundalik”ning to'g'ri tushunchasi berilgan edi. Doniyor kitobini tarjima qilgan inson qo'llari orqali, va shundan so'ng osmondan quvilgan farishtalar tomonidan yo'naltirilayotgan insonlar vositasida, “kundalik”ning to'g'ri anglanishi, garchi u ko'z o'ngida turgan bo'lsa-da, yashirin bo'lib qoldi. Doniyor kitobida “kundalik” deb tarjima qilingan so'z uchragan joylarda unga inson tomonidan qo'shilgan “qurbonlik” so'zini kiritish kerak emas. Doniyor sakkizinchi bobining o'n uchinchi oyatida Doniyor kitobida bu hol uchraydigan besh martadan birini topamiz. Aynan o'sha oyatning o'zida Levilar yigirma oltinchi bobidagi “yetti vaqt” ham ko'rsatilgan, biroq xuddi shu turdagi insonparastona manipulyatsiya orqali u ham ko'z o'ngida turgan holda yashirib qo'yilgan.

Keyingi maqolada biz bu haqiqatni ko'rib chiqamiz.